

Οι τοιχογραφίες του Φώτη Κόντογλου στο Δημαρχείο Αθηνών

Ο Φώτης Κόντογλου (1895-1965) είδε στα μοντερνιστικά και πρωτοποριακά ρεύματα της εποχής του τη γόνιμη κρίση της ευρωπαϊκής σκέψης που μπορεί να αποτελέσει γέφυρα και δίοδο προς την ελληνική Ορθόδοξη παράδοση, δηλαδή προς ένα πολιτισμό με θεολογικό άξονα. Συνάμα, εξέφρασε τα βιώματα της ιδιαίτερης πατρίδας του, το Αϊβαλί της Μικρασίας, με ιδιαίτερη εμμονή στην ελληνικότητα μέσα από την ιθαγένεια του τοπίου και την Ορθόδοξη παράδοση.

Σημαντικός σταθμός στη ζωγραφική πορεία του Κόντογλου υπήρξε η μεταφορά της βυζαντινής τεχνοτροπίας και εικονολογίας σε καθαρά κοσμική θεματολογία την οποία αποτύπωσε εμβληματικά στο εικαστικό του έργο για τη διαχρονική πορεία του Ελληνισμού στο Δημαρχείο της Αθήνας το 1938-1939. Η τοιχογραφία που κοσμεί το Δημαρχείο Αθηνών αποτελεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά έργα του κορυφαίου Έλληνα δημιουργού.

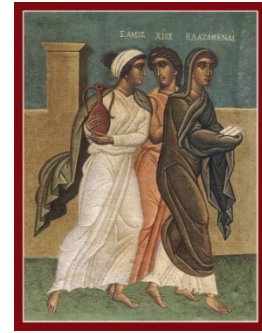

Η σύνθεση αναπτύσσεται σε οριζόντιες ζώνες στους τέσσερις τοίχους της αίθουσας που στέγαζε το γραφείο του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου. Στην ανώτερη ζώνη της σύνθεσης απεικονίζονται μορφές μυθολογικών ηρώων, ιστορικών προσώπων της αρχαιότητας, αυτοκρατόρων και ηγεμόνων,

βασιλέων και πολέμαρχων, αρχαίων φιλοσόφων, γλυπτών και ζωγράφων,

Πατέρων της Εκκλησίας και αγίων της Ορθόδοξης Εκκλησίας, αγωνιστών και σημαντικών Ελλήνων, ανθρώπων των γραμμάτων και των τεχνών.

Στη σύνθεση απεικονίζονται και γυναικείες μορφές που αναπαριστούν εμβληματικούς τόπους της Ελλάδας. Στην κάτω ζώνη της τοιχογραφίας απεικονίζονται ιστορικά γεγονότα από τη διαχρονία του Ελληνισμού και παραστάσεις με πρωταγωνιστές μυθικούς ήρωες.

Το έργο είναι μια μεγάλη αφηγηματική σύνθεση. Χάρη στην εικονογραφική του τέχνη, ο Φώτης Κόντογλου αναδεικνύει την εσωτερική εκφραστικότητα των μορφών και της φύσης που απεικονίζει, σημαίνοντας την απελευθέρωσή τους από τη μνημειακή στατικότητα και τις νόρμες της κλασικής τελειότητας.

Στη σύνθεση αυτή ο Φώτης Κόντογλου κατόρθωσε να αναδείξει την ένταση της βυζαντινής παράδοσης, συνδυάζοντάς την με την απλότητα της λαϊκής ζωγραφικής. Μέσα από τη μοναδική τεχνοτροπία του πρωτοπόρου καλλιτέχνη, ζωντανεύει ολόκληρη η ιστορία της Ελλάδας. Το έργο αυτό δεν είναι απλώς μια ζωγραφική απεικόνιση,

αλλά μια πολιτιστική αναδρομή που συνδέει το παρελθόν με το παρόν, και η σημασία του για την ελληνική καλλιτεχνική παράδοση είναι ανεκτίμητη.

Σε ένα σημείο της τοιχογραφίας στην αίθουσα όπου σήμερα στεγάζεται το αναγνωστήριο, ο επισκέπτης μπορεί να εντοπίσει την υπογραφή του Φώτη Κόντογλου. Δια χειρός Κόντογλου, το έργο που κοσμεί το Δημαρχιακό Μέγαρο των Αθηνών αποτελεί ιδιοφυή και χαρισματική σύνθεση, διαχρονικό τεκμήριο της γενναιόδωρης και ευγενικής ματιάς του καλλιτέχνη προς τις μορφές που με τα χρώματά του δημιούργησε. Η τοιχογραφία αυτή αντανάκλα τον πλούτο της μικρασιατικής καταγωγής του, της πολιτιστικής κληρονομιάς του, της

συνάντησής του με την ευρωπαϊκή σκέψη και τέχνη, της καλλιτεχνικής του ιδιοπροσωπίας, της κατανόησης του ασκητικού τρόπου ύπαρξης, της αγάπης του προς τον Θεό και της τέχνης των ανοικτών οριζόντων προς τον άνθρωπο, τον κόσμο, τον πολιτισμό και την ιστορία.

Το πολυσχιδές και ιδιότυπο ταλέντο του Κόντογλου, όπως εκφράστηκε στη ζωγραφική και στο συγγραφικό του έργο συνολικά, αποτελεί αειθαλές σημείο πολιτιστικής έκφρασης προσγειωμένης στην απλότητα της πραγματικής ζωής και στον τρόπο ύπαρξης του εν Χριστώ ανθρώπου. Ο Φώτης Κόντογλου ζωγράφισε το έργο του στο Δημαρχιακό Μέγαρο των Αθηνών, όπως κι όλες τις τοιχογραφίες του, σκαρφαλωμένος σε σκαλωσιές προσπαθώντας να αποδώσει

στα πρόσωπα που ζωγράφιζε την πληρότητα της συνάντησης του ανθρώπου με τον Θεό.

«Εκεῖ ἐπάνω, στὶς σκαλωσιές, βρίσκω τὴν ἡσυχία, τὴ γαλήνη, τὴν εἰρήνη. Εἶναι μεγάλο πράγμα νὰ μπορεῖς νὰ μιλάς μὲ τὸ Θεὸ τὴν ὥρα ποὺ δουλεύεις! Ἄς εἶσαι εὐλογημένος Κύριε!»

GALLERY

